

บทคัดย่อ

ชื่อรายงานการวิจัย : การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ชุมชนบ้านเชียง
แหล่งมรดกโลก จังหวัดอุดรธานี
ชื่อผู้วิจัย : อิศริย์ ดิยะพิพัฒน์; เอกชัย สีท่ามา; ขวัญข้าว พูลเพิ่ม; กันต์กนิษฐ์
กุลชาติธีรธรรม และนชวัล ต้นทับทิมทอง
ปีที่ทำการวิจัย : 2560

.....

งานวิจัยเรื่อง การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ชุมชนบ้านเชียงแหล่งมรดกโลก จังหวัดอุดรธานี มีวัตถุประสงค์ในการศึกษา คือ 1) เพื่อศึกษาพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางท่องเที่ยวแหล่งมรดกโลกบ้านเชียง จังหวัดอุดรธานี 2) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มาท่องเที่ยวแหล่งมรดกโลกบ้านเชียง จังหวัดอุดรธานี และ 3) เพื่อเสนอแนะการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ชุมชนบ้านเชียง จังหวัดอุดรธานี โดยมีกลุ่มตัวอย่าง คือ นักท่องเที่ยวชาวไทยอายุ 20 ปีขึ้นไป เดินทางมาท่องเที่ยวยังพื้นที่แหล่งมรดกโลกบ้านเชียง ทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบสะดวก (Purposive Sampling) จำนวน 400 คน และผู้ให้ข้อมูลหลักที่ใช้ได้แก่ ผู้ให้ข้อมูลหลักซึ่งเป็นตัวแทนจากชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จำนวน 8 คน โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือ การวิจัยเชิงปริมาณ คือ แบบสอบถาม และการวิจัยเชิงคุณภาพ คือ การประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) และการใช้บัตรคำ (Card Techniques) เพื่อเรียงลำดับความสำคัญหรือความเร่งด่วนในการพัฒนา วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพรรณนาร่วมกับ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การสังเคราะห์ ข้อมูลเนื้อหาหรือสาระที่มีความเกี่ยวข้องกันและจัดหมวดหมู่อยู่ในกลุ่มเดียวกัน แล้วนำเสนอในรูปแบบความเรียง

ผลการวิจัยพบว่า นักท่องเที่ยวส่วนมากเป็นเพศชายและเพศหญิงใกล้เคียงกัน จบการศึกษาระดับปริญญาตรี สอดคล้องกับอายุของนักท่องเที่ยวช่วง 31 – 40 ปี มากที่สุด มีรายได้ตั้งแต่ 10,000 บาทขึ้นไป ทำอาชีพเป็นพนักงานบริษัทเอกชน และข้าราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจมากที่สุด โดยนักท่องเที่ยวเป็นคนจังหวัดอุดรธานีเดินทางท่องเที่ยวจังหวัดของตนเอง ร้อยละ 79.00 และมาจากกรุงเทพมหานคร ขอนแก่น หนองคาย สกลนคร และจังหวัดอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 21.00 ด้านพฤติกรรมนักท่องเที่ยวที่เดินทางท่องเที่ยวแหล่งมรดกโลกบ้านเชียง จังหวัดอุดรธานี พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เคยเดินทางท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวแล้ว ร้อยละ 75.25 มีวัตถุประสงค์ในการเดินทางท่องเที่ยวเพื่อพักผ่อนหย่อนใจมากที่สุด ร้อยละ 53.00 เดินทางท่องเที่ยวเป็นกลุ่ม 2-5 คน ร้อยละ 75.75 ซึ่งเป็นกลุ่มสมาชิกครอบครัว ร้อยละ 52.50 โดยใช้รถยนต์ส่วนตัวเดินทางท่องเที่ยว ร้อยละ 80.50 ใช้งบประมาณในการท่องเที่ยวไม่เกิน 2,000 บาทต่อคน ร้อยละ 73.75 ทราบข้อมูลท่องเที่ยวจากอินเทอร์เน็ตมากที่สุด ร้อยละ 33.50 โดยนักท่องเที่ยวนิยมเดินทางมาท่องเที่ยวแหล่งมรดกโลกบ้านเชียงแบบไม่ค้างคืน ร้อยละ 91.00 โดยกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวตั้งใจมาทำที่แหล่งมรดกโลกบ้านเชียงเป็นอันดับแรกเมื่อมาถึงคือ การเที่ยวชมพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติบ้านเชียง และหลุมขุดค้น จังหวัดอุดรธานี 48.25 รองลงมาคือ เดินซื้อสินค้าที่ระลึก เช่น ผ้าฮ่อม

คราม ร้อยละ 22.75 ทำกิจกรรมปั่นหม้อเขียนลายไหม ร้อยละ 3.75 ศึกษาวิถีชีวิตชุมชนไทพวน ร้อยละ 1.75 ด้านความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางท่องเที่ยวแหล่งมรดกโลกบ้านเชียง พบว่า นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.37$) เมื่อแยกตามองค์ประกอบของการท่องเที่ยว (5A's) พบว่า นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจด้านความดึงดูดใจในการท่องเที่ยว (Attraction) มากที่สุด ($\bar{X} = 4.59$) รองลงมาคือ ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว (Activity) ($\bar{X} = 4.50$) ด้านการเข้าถึง (Accessibility) ($\bar{X} = 4.28$) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก (Amenity) ($\bar{X} = 4.27$) และน้อยที่สุดคือ ด้านที่พัก (Accommodation) ($\bar{X} = 4.21$)

ผลการวิจัยการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ชุมชนบ้านเชียง จังหวัดอุดรธานี ได้แก่ การนำเสนอความวิถีชีวิตที่ของชุมชนในแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ควบคู่กับการทำกิจกรรมการท่องเที่ยว เช่น การนำลายไหมในอดีต มาเป็นแบบหรือลายเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้ทดลองวาดไหม เป็นต้น การตกแต่งสถานที่ในเส้นทางการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวด้วยงานหัตถกรรมในท้องถิ่นมาตกแต่งตั้งแต่เส้นทางเข้าแหล่งท่องเที่ยว การจัดสิ่งอำนวยความสะดวก และที่พักให้ดูกลมกลืนกับแหล่งท่องเที่ยว ด้วยการนำลวดลายไหม ตัวไหม หรือผ้าทอมาตกแต่ง เช่น ป้ายแนะนำ ห้องน้ำ ถังขยะ เป็นต้น นอกจากนี้ ด้านที่พัก นักท่องเที่ยว ได้ร่วมกันปรุงอาหารของชาวไทพวน ตลอดจนการจัดกิจกรรมให้นักท่องเที่ยวใส่ชุดชาวไทพวนถ่ายภาพ และร่วมทำกิจกรรมการท่องเที่ยวและช่วงงานเทศกาลประเพณีของชุมชน โดยมีพี่เลี้ยงคือคนในชุมชนเองถ่ายทอดความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ให้แก่นักท่องเที่ยว